

Varlığı Tanımak ve Yaradılışı Anlamak

Allah ve Allah'ın isimleri ile ilgili, insanlar adedince kitaplar, makaleler, dersler ve yaşanmış vakalar var. Yalnız bu kardeşinizin dahi 10-15 çalışması var. Biz şimdi o sonsuz okyanusa giremeyiz. Sadece sözlük tarzında bir kısım notlar tutacağız. Ki bu sahada boğulanlara bir nefes olsun. Ve Kur'anın, yanlışın tashihinde dahi mucize olduğu görünsün.

İnsanlar ilk dönemlerde çocuksu bir anlayışa sahip olduklarından her şeyi canlı ve tapınmaya layık görüyorlardı. Özellikle kelimelerin başına tanrı manasına gelen *The* ve *El* takılarını koyuyorlardı. Ve sığır gibi çok faydalı canlıları putlar (tapılmaya layık şeyler) olarak kabul ediyorlardı. Fakat bu durum, başta ibadet etme ve düşman şeylere karşı dayanma duygusu olmak üzere insanın derin duygularına ve sonsuz ebedilik isteklerine ters geliyordu. İnsanın putlara dayanması, eksik ve yanlış ibadeti, dengesizliğe (zulme) sebep oluyordu.

İşte Bakara suresi ayet 54, bu dokuz düzenekli duygu zincirini ve neticesini şöyle anlatır:

Bir vakit (çok eski dönemde) Musa (inanç ve düzen adamı) size dedi ki: 'Ey kavmim (ey toplumsallaşmış ve soyut değerleri öğrenebilecek grup) siz, buzağıyı (canlı, faydalı fakat fani ve sınırlı şeyi) mabud edinmekle nefsinize (yapınıza, duygularınıza) zulmettiniz: (Dengesizlik yaptınız.) Sizi çok güzel olarak yaratan Rabbinize dönün. O somutçu nefsi duygularınızı öldürün; bu, sizi yaratan Rabbiniz katında (beka ve ebediyetiniz açısından) daha iyi ve daha yararlıdır.' Bunun üzerine Rabbiniz sizin soyuta ve sonsuzluğa olan dönüşünüzü kabul etti. O çokça bağışlayan ve esirgeyendir.

Sonra diyalektik zıtlar dünyasına yükseldiniz; imtihan ve gelişme sürecini öğrendiniz. Fakat yine de birliğe, soyuta ve sonsuzluğa tam çıkmadınız. Bu sefer katı materyalistler gibi; ***Biz açıkça Allah'ı görmeden inanmayacağız***, dediniz; sonsuz ve soyut bir gerçeğin gözle görülemeyeceğini anlamadınız. Bu ikinci aşamayı, numarasında dahi dualite ve diyalektiklik bulunan Bakara, 55. ayet şöyle özetliyor:

Yine bir vakit dediniz: Ey Musa! Biz Allah'ı gözlerimizle görmeden inanmayacağız. Bunun üzerine yıldırım (akımı) sizi yakaladı. Siz de bakıp duruyordunuz.

Yani negatif-pozitif, hayır-şer diyalektiği birleşince, soyut ve sonsuz olan birlik ve bilinç akımı gözle dahi görünür. Fakat insanı sarsar. En azından somutçu olan insanın nefsinin öldürür. İşte eğer bu ölümden sonra, insan soyut manevi değerlerle dirilebilse, gerçek birliğe ve zirveye ulaşmış olur. Şimdi şu 56. ayete bakın:

Sonra o ölümünüzün ardından sizi dirilttik. Artık tam şükretmeniz gerekir. (Soyut değerlerin kıymetini bilmeniz ve bununla tatmin olmanız gerekir.)

Sonra bu sonsuzluk zirvesinde yine yanlış yaptınız. Allah'ın soyut ve sonsuz olduğunu bildiğiniz halde O'nu belli bir yönde itikat ettiniz. Allah sadece hayırda, Doğuda veya Batıda vardır, dediniz.

Bakın, Bakara suresi 115. ayet bu devreyi de şöyle anlatıyor:

Doğu da, batı da Allah'ındır. Nereye dönerseniz, Allah'ın varlığı¹ (monad ve ehadiyet tarzındaki birliği) oradadır. Çünkü Allah'ın özgün varlığı çok geniştir (sonsuzdur..) Onun varlığı, ilim (bilgi ve bilinç) olduğu için sonsuz ve soyuttur.

Gelişmenin devamını Bakara 116, 117 ve 118. ayetler şöyle anlatır:

Fakat siz Allah'ın (sonsuz ve soyut bilincin) tecellisini, onunla aynı olarak kabul etmeniz gerekirken, o tecellileri Allah'ın evladı olarak gördünüz: (Allah'ı maddi ve doğurgan bir varlık olarak bildiniz.) Hâlbuki göklerdeki (metafizik âlemdeki) ve yerdeki (fizik dünyadaki) her şey Onundur. Onun tecellileri, Ona bağlı ve Onun emriyle hareket ediyorlar.

Yani ayrı ayrı vücutlar ve varlıklar yok; varlık bir tanedir ve sadece odur. Evet, insanların varlıklar ve mevcudat dediği hakikatlere Kur'an varlık ve vücut demiyor. Onlara tecelli, şüûn ve eşya diyor.

Allah, sadece gökler ve yer olarak güzel şekiller ve eşya yaratmış. (Çünkü varlık bir ve sonsuzdur.) O bu sonsuz varlığından, özel bir şeyi (umumi dosyadan ayrı bir dosyayı) yaratmak istediğinde sadece, Ol ile yaratır. (Bütün olarak sisteme bir emir verir, sistemde yeni bir dosya oluşur. Fakat dindarlar o sonsuz mucizevî dosyaları hurafe olarak baba-oğul şeklinde anlatınca; (Hristiyanlarda olduğu gibi..) Veya bu evrensel hakikati kuru bir teizm olarak insanlara dayatınca; (Müslümanların yaptığı gibi) hiçbir şey bilmeyen, gelişmiş oldukları halde zihnen ilkel kalan dinsizler şöyle sorun oldular:

Bu konuda bir şey bilmeyen (Mekkeliler) dediler ki: Neden Allah bizimle konuşmuyor. Veya bize bir mucize gelmedi!? Bunlardan önceki ilkeller de kendilerine gelen peygamberlerine öyle dediler. Kalpleri (anlayışları) tıpatıp aynı..² Hâlbuki araştıran bir toplum için biz ayetlerimizi (belgelerimizi) açıklamışız; (sınav ve imtihanın gerektirdiği kadar..)

Allah'ı bilmek için şu iki ayet çok önemlidirler:

Birinci ayet olumlu bir konuyu anlatır. Diğeri ise olumsuz bir davranışı anlatır. İkisi bir arada hakikati tam olarak çerçevesiyor. Çünkü insanın zihni diyalektik olarak yani zıtların çatışması ile çalışır..

Allah sonsuz ve soyut olduğundan ne fizik ne de metafizik âlemde hiçbir şey Ona gizli kalmaz. Bu iki boyutu güzel bir şekilde belgeleyen, insanın ana karnındaki şekillenişidir. Bu şekilleniş Allah'ın birliğini, sonsuz güç sahibi olduğunu ve hikmeti icabı belli yasalarla iş gördüğünü gösterir. (Âl-i İmran 4–5)

¹ Ayette geçen *vecih* (yüz) nuranî, ilmî, sonsuz varlıklarda tecelli eden ilim ve bilincin tümü demektir. Sadece yüz demek değildir. Bütün dilciler bu konuda müttefiktir. Zât kelimesi ise hem dişil, hem de sınırlılık ifade ettiğinden Kur'an onu kullanmamıştır. Yüz ise daha çok manevi ve sonsuzluk ifade eder. Bununla beraber *zat* kelimesini kullanmak caizdir. Çünkü birliği ifade eder ki sayısal sembol olarak 1101 ediyor. *Onun yüzü* manasına gelen *vechehü* ise 19 ediyor.

² Yani adam 21. asırda da yaşasa, bu konuda ilkelikten kurtulmamış olabilir.

Demek bu soyut yetkinliği; maddi güç ve yasalar ile beraber işleri bilerek irade ve idare eden bir bilinci görmeyenler, çevreci geçinseler dahi, materyalist olduklarından; onlar sonsuzluğa, soyuta ve manevi değere düşmandırlar. Bu gerçeği de Bakara, ayet 98, şöyle ifade ediyor:

Kim Allah'a (soyut ve sonsuz değere) ve meleklerine (metafizik ve ruhanî değere) ve peygamberlere (düzen ve liderlere) ve Cebrail'e (vahiy, bilim ve iletişime) ve Mikail'e (ekolojik çevreye) düşman ise, işte Allah da onun düşmanıdır.

[Demek böyle olanlar, soyut, sonsuz ve temiz hiçbir değeri soluyamayacaktır. Kirlilik ve dumanlar içinde boğulup gidecektir. Evet, asrımız sanayi, medeniyet ve ekonomik yapıyla bilerek veya bilmeyerek bu dört temel değere savaş açmıştır.]

Ey Ehl-i Kitap, dininizde aşırı gitmeyin. Gerçek olmayan şeyleri Allah'a iftira etmeyin. İsa İbn Meryem (insanlığın doğurduğu vahiy) İlahî bir elçiliktir. Allah'ın sözüdür. Ve O'nun ruhu (logosu)dur. Artık Allah'a (sonsuz) da, peygamberlerine de (sınırlı somut dosyalara da) birbirinden ayırarak inanın; (karakolu, devlet ile bir tutmayın.) Fakat birliği de bölmeyin. Allah üçtür, demeyin. (Devletin, bakanlıkların birbirinden kopuk ve ayrı şeyler olduğunu sanmayın. Devlet birdir. Diğerleri onun isimleridir; ortağı değiller.) Eğer bu üçü, realite olarak bir bilerseniz, bu sizin için daha yararlı olur. (Nisa, 171) (19 x 9 = 171)

Demek, imanın sonsuz mertebeleri olduğu gibi küfrün de sonsuz derekeleri vardır.

Allah, sadece Meryemođlu Mesih'tir (innellahe huwel-mesihubnu Meryeme) diyenler kâfir oldular. (Sonsuz ve soyut bir değeri sınırlandırdılar.) (Maide,17)

Demek eğer, sadece demeseler veya mesihiyet demek olan İsanın maddi yönünü kast etmeseler yani Allah'ın sonsuzluğuna bir hanel getirmeseler, Müslüman Sünniler gibi, *Allah ve kelamı birdir; dolayısıyla Kur'an (Allah'ın kelamı ve logosu) mahlûk değildir*, diyebilirler. Yani eğer gerçeğliğin ifadesi olarak işi ete-kemiğe değil de, sonsuz olan vahiy (logos) itibarı ile diyebilseler...

Ayetin diğer cümlelerinin işaret ettiği gibi; Allah'ı sadece İsaye indirgemek, eksiklik ve suç olduğu gibi, kelamcıların söylediği gibi Allah'ı varlığın ötesinde, üçüncü bir kategori olarak bilmek de eksiklik ve suçtur. Onun için Maide 73. ayet, bizi şöyle uyarıyor:

Allah, üçün üçüncüsüdür, (innellahe huwe salisü selasetin) diyenler (veya varlığı madde, ruh ve Allah şeklinde üçe bölenler) kâfirdirler. Eğer bunlar gelişip, bu eksik algıdan kurtulmazlarsa, onlardan kâfir olanlara çok acıklı bir azap dokunacaktır.

[Bu son cümleinin sayısal değeri 2142'dir. *Onlardan* manasına gelen *minhüm* hariç. Çünkü kıyamette veya kıyamet gibi büyük musibetlerde azap umumi olur..]

Burada, *kâfir oldular* sözü, gerçek kâfir manasında olan Allah'a, ahirete, peygamberliğe, amel-i salih'e inanmayan manasında değildir. Çünkü teslisi kabul etmekle beraber Allah'a, ahirete, peygamberliğe ve helal-harama inananlara terim olarak Ehl-i Kitap denilir. Kur'an asla Ehl-i Kitap ile müşrikleri bir tutmamıştır. Kur'anın bu önemli ve mucizevî deyiminin manasını yine Kur'anın 5/73. ayeti ile anlıyoruz: *Şirk koşanlara Allah cenneti haram kılar, onlar ateşe sığınmak zorunda kalır. Çünkü zalimler için hiçbir şey yardımcı olmaz.*

Tevhid ile ilgili bu ve benzeri ayetlerin özet izahı şudur:

Sonsuzluğu anlamayanlar, dindar geçinse dahi, kendini üzüntü ve korku cehenneminden kurtaramaz. Ebedi cennet kadar tatlı, lezzetli ve güzel olan varlığın ve hayatın tadına varamaz. Ayette anlatılan çok acıklı bir azaptan maksat, büyük bir ihtimal ile bu korku ve üzüntüdür. Şöyle ki: İnsanda bir kâinat kadar güç ve potansiyel yetenekler var. İşte eğer insan, kendini bu korku ve üzüntü cehenneminden kurtarabilse o insan, kâinat kadar geniş ve gerçek bir şekilde var olmanın ve hayatın tadını çıkarır.

Çok ilginçtir ki; Müslümanlar bu konuda yani sonsuzluğu ve varlığın birliğini anlamamakta Hıristiyanları kınarken ehl-i marifet ve ehl-i velayet olan mutasavvıflar, Allah'a kelam ilmine göre iman eden zahiri Müslümanları kınıyorlar. Bundan; Ehl-i Kitabı (Hıristiyan ve Yahudileri) materyalistler ile bir tutanların ne kadar cahil olduklarını anlayabilirsiniz. Evet, Kur'an her konuda olduğu üzere, marifet ve ulûhiyet meselesinde de ayetleriyle mucizevî izahlar gösterdiği gibi; kullandığı veya kullanmadığı kelimelerle dahi mucizeler gösteriyor. Şöyle ki:

Kur'an bizim mecazen kullandığımız vücut, mevcut, îcad (yoktan var etme) gibi kelimeleri kullanmıyor. Çünkü insanların mecazen varlıklar dediği nesnelere, birer dosya, form ve şekildir. Bunlar ise gelip geçicidir. Vücut denilmeye layık değildir. Kur'an bu tür form ve şekillerin fanilerine *serab* diyor; manalı olanlarına ise, *gölge* diyor. Bunların genel ismi ise *mubsrattır*: (görünen şeyler.)

Kur'anın kullandığı *halaka* kelimesi ise şekillendirme demektir. Yoktan var etme değildir.³ Fakat eğer o şekil çok güzel ve orijinal ise, Kur'an ona *ibda* diyor. Eğer o şekil genetik veya ekolojik bir plan ve kadere bağlı ise, *halaka* fiilinden sonra *fe-kadderahu takdira* deyimini kullanır: *Onu planladı yani yazılım haline getirdi*, der.

Kur'an bu görünen ve görünmeyen varlıklara İlahî şüûnat (nitelikler) der. Çünkü varlık olarak Hakk sadece birdir. Diğer dosyalar, eşyalar ve nesnelere Onun şüûnatıdır. Bu nitelikler eğer sabit ve görünebilir bir realiteyi temsil ediyorsa onlara *esma* (Allah'ın isimleri) denilir. Nitekim devletin isimleri kâğıt üzerindeki kelimeler değildir. Okullar olarak şekillenen Millî Eğitim ve hastaneler olarak şekillenen Sağlık Bakanlığı gibi, gerçek değerlerdir. Allah'ın isimleri de böyledir. Onun isimleri sadece lâfzî sözcükler değildir. Âdem'in isimleri bilmesi, bu dosya ve eşyayı tanıyıp onlara sınır koyup birer kelime ile onları şifrelemesi demektir. Ki insanoğlu (âdem) gerçekten bu işi iyi becermiş ve meleklerden üstün olmuştur.

Zaten *esma* ve *isim* kelimesi, damga, kabaran ve beliren nesne ve yükselen değerler demektir. Ki insanın bu konuda meziyetleri arttıkça, maddi ve manevi kemalatı tecelli eder. Eğer insan isimde boğulup, müsemmanın (isim sahibinin) künhünü (özünü) bilmezse isim olan o şey, kuru bir laftan ibaret kalır. Onun için Kur'an, Yusuf ve Necm surelerinde putlara *kuru isimler* diyor. Gerçekten Allah'tan ayrı düşünülen tabiat, madde ve benzeri ideolojik isimler, içi boş ve hiçbir gerçeklik ifade etmeyen sözcüklerden ibaret kalır.

Müslümanlar da, diğer Ortadoğulu dindarlar da (mutasavvıfları hariç) genelde Batlamyus'un hayalî astronomisi tesirinde kalarak, mecaz olarak kullanılan *arş*, *kürsi* ve *semavat* (gökler) tabirlerini yanlış anlamışlar. Kürsi, Türkçede sandalye demektir. Ontolojik olarak alt somut

³ Nitekim ruhun, maddeyi formatlaması ve kendini biçimlendirmesi anlamına gelen *ahlak* kelimesi, aynı köktendir. İngilizcedeki *karakter* ve Farsçadaki *huy* kelimeleri de somutlaşmış ruhi yapı demektir.

verileri temsil eder. İki hadiste bu kavram, *Allah'ın ilmi (Allah'ın ilmiyle biçimlendirdiği formlar)* ve *Allah'ın ayağını koyduğu yer*, olarak tarif edilir. Allah'ın ayağını koyduğu yer, madde ve enerji âlemleri demektir. Rivayette var ki: Hiçbir şey, cehennemi tam dolduramıyor. Allah kudret ayağını cehenneme koyunca, cehennem artık doldum, der. Evet, bu hadis, *Allah'ın sınırsız, soğuk ve yakıcı olan uzayı başta kara enerji ve kara madde olmak üzere bin bir enerji çeşidi ile doldurduğunu* ifade ediyor. Evet, bugün ilmen anlaşılmıştır ki; varlık sahası içinde hiçbir yerde hiçbir boşluk yoktur.

Evet, sonsuz ama görünmez bir kudret (enerji) var. Allah, ilmiyle (yazılım ve planıyla) o enerjiye bir şekil verir; o enerji mükevvenat (varlıklar) olur. Bir hadiste, *semavat (metafizik âlemler) Kürsi yanında, çöl içinde bir yüzük gibi kalır. Kürsi de, Arşın içinde bir yüzük gibi kalır*, denilmiştir.

Arş kelime olarak padişahın iktidar tahtı demektir, mecazen padişahın emrinin geçerli olduğu memleket ve devlet demektir. Evet, Allah'ın tecelli ettiği ve emrinin geçtiği alan ve âlemlerin içinde maddi mükevvenat bir yüzük gibi kalır. Çünkü her ismin, her şüünatın sonsuz arşları (icraat alanları) var. Mesela: Su rahmet arşıdır. Işık ilim arşıdır. Hava irade arşıdır. Toprak hıfz ve ihya arşıdır.

Maalesef bu sonsuz soyut ontolojik realiteler, maddi birer çember olarak algılanmışlar. Hıristiyan dünyası da *semavat (gökler)* kelimesini uzay olarak algılamış. Ortaya kuru bir teizm çıkmış, dinsizlik fırsat yakalamış, Kilise'yi ve İslam Diyanetini yenmiştir. Hâlbuki İncile göre uzay, cehennem demektir. Gökler, geçmiş ve gelecek metafizik demektir. Ki İncilin genelinde melekût (varlığın iç yüzü ve gerçeği) olarak dile getirilir. Allah, özel nitelikleriyle bu metafizik âlemde tecelli ettiği gibi, bu fizik dünyada da nokta tecelli olarak bazen Musa, bazen İsa, bazen dilenci, bazen Hızır olarak kendini gösteriyor. Fakat Onun sistemi, kâfirleri tanımıyor. Bilgisayarın yabancı bir programı tanımadığı gibi.. (Matta İncili, 25. Baba bakabilirsiniz.)

30. Söz, Fatiha suresinin son ayetinde anlatılan üç grup insanı şöyle tarif eder:

Kendilerine ekstra nimet verilenler... Bu nimet, vahyin sonsuzluk içeren kurtarıcı ve yükseltici mesajlarıdır ki en iyi şekilde Müslümanlar buna sahip çıkmışlar...

Başlarına sıkıntı ve gazap inenler.. Bunlar, vahyin bu nimetine değil de maddi ve somut sebeplere sıkı sıkıya başvuranlardır.. *Gerçeği ararken saplananlar* ise, gerçeklik yolunda pozitivizm ve materyalizm toprağına saplananlardır, diye tarif ediyor.

İslam dünyasının kadim tefsirlerinin bir kısmı, örnek olarak 2. Grup için bunlar Yahudilerdir; 3. Grup için de bunlar Hıristiyanlardır, demişler. Çünkü Yahudiler, müteşebbis ve sebeplere sıkıca bağlanan ve o yüzden sürekli olarak devletlerin gazabına ve işkencelerine maruz kalanlardır. Hıristiyanlar ise, İsanın şeffaf, ruhanî ve logos tabiatında soyutu ve sonsuzluğu göreceklere, onun tabiatının tahlilinde adeta saplanıp kalmışlar. Demek bu iki örnekleme, sırf bu nitelikler içindir. Yoksa bu iki cümle, Yahudi ve Hıristiyanlar tamamıyla kâfir ve cehennemliktirler, demek değildir.

Aslında *Besmele* denilen Fatiha'nın ilk ayeti, bütün bu yazdıklarımızı daha güzel bir şekilde özetliyor. Şöyle ki:

Allah, sonsuz ve soyut varlık boyutunu ifade eder. Onun için sonsuz olmayan şeylere tapılmaz. Sadece **La ilahe illallah veya illa hu**, denilir. Allah kelimesi, etimolojik olarak, o sonsuz hakikat ki ancak kendisi tapılmayı hak eder manasına gelir.

Rahman, o sonsuz ve soyut varlığın rahmet tecellisi olarak yasal, somut ve kevnî şekilde tecelli etmesi demektir. Allah'daki (soyut ve sonsuz varlıktaki) rahmet, muhabbet ve aşk, somut ve sınırlı olarak tecelli eder. Eğer bu tecelli sonsuz, devamlı, kanuni ve yasalar tarzında ise, ona rahmaniyet denilir. Ve eğer o tecelli mucize, keramet tarzında ise, yani devamlı ve kanunî değilse ona rahimiyet denilir. Ehl-i tasavvufun, *Allah, kendinden kendine tecelli etti*, sözü, ulûhiyetin rahmaniyet ve rahimiyet tarzındaki tecellisi demektir. Evet, gerçekte bir olan kadın ve erkeğin nisbî farklılıkları nasıl bir aşk doğuruyorsa (teşbihte hata olmasın) Allah'ın soyut varlığı somuta âşıktır. Ve somut varlığı ise o sonsuzda, aşktan da öte tam bir eriyiktir. Bununla beraber bu ifade Allah narsisttir manasına gelmez..

Sonsuz bireyleri ile sonsuz olan bu somut tecellilere Allah'ın arşı denilir. Ki o niteliklerin en büyük somut tecelli aynası Hz. Muhammed'dir. Buna zarif bir işaret, **arş** kelimesinin 570 etmesidir.⁴ Onun yaratıldığı seneyi gösterir. Demek bütün maneviyat dünyasının Onu lider bilmesi hayalî bir şey değildir. Demek Allah'a yakınlık, fizikî bir yol ve süreç değildir. Varlık deryasında daha genişçe bir alanı bilmek ve yaşamaktır. Devletin önce bir okul ve bir karakoldan başlayıp sonra bütün işlerini bütün niteliklerini ve özelliklerini bilmektir. Yoksa Ankara'da olmak devlete yakınlık demek değildir. (24. Söz 2. Dal'a bakabilirsiniz.)

Besmelenin başı olan **be**, ile demektir. Bu ise nedenselliğin ifadedir. **İsim** ise belirgin varlık ve alanlar demektir. Başka bir tabir ile her biri Allah'ın bir ismi olan ilim alanları demektir. Bu ise bilimsellik manasına gelir. Demek Allah'ı (sonsuzluğu ve soyut değerleri) bilmek için ve o değerleri diyalektik ve somut dünya hayatında başarılı bir şekilde yaşamak için ve eğer bu sıcak hayat fırınında insan çok yanar ise, Allah'ın ekstra ilgisi ve lütfu olan rahimiyeti hak etmek için en başta nedensellik ve bilimsellik gerçeklerini basamak yapmak gerekir.. Galiba dindarlar bu iki basamağı atladığı için, o evrensel hakikatleri anlamıyor veya yaşayamıyor.

Hulasa: Allah, **cemal** denilen sonsuz, gizli (soyut) boyutu ile beraber; **celal** denilen sonsuz, somut ve daimi yasaların bütünü demektir. Birinci boyuta ulûhiyet denilir. İkinci boyuta rahmaniyet denilir. Bu iki boyut yanında bir de **rahimiyet** ile ifade edilen olağanüstü bir boyut var ki; bu kerametler, mucizeler, inayetler, ilgilenmeler, özel dostluklar demektir. Yani celal ve cemalin birleşmesi sonsuz bir bahardır.

Rahim kelimesinin sayısal değeri 258'dir. İbrahim kelimesinin de sayısal değeri 258'dir.⁵ Hz. İbrahim, Allah ve Rahman kelimeleri ile anlatılan bu iki boyutu rahimiyet dengesinde ve çerçevesinde yaşadığı için ona **halilurrahman ve halilullah** denilmiştir. Hz. Muhammed de onun çağdaş bir numunesidir. (Hacc, 78)

İbrahim kelimesinin sayısal değerinin **rahim** kelimesinin değeri ile eşit olması, işaretten der ki: İbrahim zıtların çatışması fırınında sabredince; zıtları istikamet ve orta yolda çalıştırıp hayata kalite katınca yani **halilurrahman** olunca; başka bir tabir ile sünnetullah denilen doğal yasaları tam yaşayınca Allah bu sefer yasalar üstü bir şekilde yani rahimiyet tecellisi ile onunla ilgilendi.. O, adeta Allah'ın kişisel bir dostu (**halilullah**) oldu.

⁴ Bu sayı ise 19'un otuz katıdır ki "Arş" kelimesi Allah'ın arşı manasında Kur'anda 19 kere geçiyor. 19. Sure 30. ayete ve 30. Sure 19. ayete de bakınız.

⁵ Bu ayırım ontolojik boyut itibarı ile.. Yoksa Allah kelimesi, sonsuzluk ifade ettiğinden ona lafza-i celal demişler.

Sekiz İlave Not

Eşyanın ve varlıkların dışı güzeldir. Fakat içi daha güzel ve daha kalitelidir. İnsanın derisi ile beyni gibi.. Evet, dünya güzeldir. Fakat cennet çok daha güzeldir. Mülk ve diyalektik süreç güzeldir. Ama melekût ve metafizik çok daha güzeldirler. En azından fani ve sınırlı değiller.

Kur'an ve Kitab-ı Mukaddes, varlığın bu iç boyutunu, geçmiş ve gelecek mirasını bazen *melekût*, bazen de *semavat (gökler)* kelimeleri ile ifade ediyorlar. Allah, sonsuz soyut varlığıyla daha çok bu sonsuz bilinç âleminde görünür. Demek semavat kelimesi asla uzay demek değildir. Bunun bir delili de Matta İncilinin uzaya cehennem demesidir: *O karanlıkta soğuk, ateş ve dış gıcirtısı vardır.* (22/13; 25/30)

Şirk, bölücülük ve dağınkılık, o kadar çok büyük tahribat veriyor ki; Kur'an, *Yerler ve gökler bu suçtan dolayı parçalanmak üzeredirler*, diyor. Tevrat, *Allah asla eş koşulmayı kabul etmez. Çünkü kıskançtır*, diyor. Hatta Tevrat, Allah'a sınır getirmemek için Ona isim bile takmıyor. Çünkü isim, bir varlığı sınırlandırarak tanıtan bir çerçevedir. Onun için isim yerine ***Yahve = Ey Sonsuz Olan*** veya ***Elohim = Herkesin, her şeyin mabudu***, diyor. Çünkü mabud olmak için, sonsuz olmak gerekiyor. Evet, Tevrat Allah'a sınır koymamayı, *Allah'ın ismini ağzına almamak* diye, On Emir içinde sayıyor. Ve Kur'an sırf bu nükte için 2698 kere Allah ismini tercih ediyor.

[İbranice olan bu iki ismin açılımı şöyledir: *Yahwe*, Ya Huwedir. *Elohim*: Elo (İlah,) him (herkes;) yani herkesin Allah'ı olan..]

Müşrikler, somut bir kişilik olarak Allah'a inanıyorlardı. Fakat bütün kâinattaki varlıkları ve eylemleri ona eş koşuyorlardı. Kâinatın ve somut olayların Allah'ın Rahmaniyetinin tecellisi olduğunu kabul etmiyorlardı. Soyutta da, somutta da sonsuz bir birlik ve tevhid inancı, onların ajite edilmiş benliklerine uymuyordu. Onun için Kur'an, Furkan suresinde *Rahman'a secde edin*, diye emredince müşrikler *Rahman da kim*, demediler. *Rahman da ne*, dediler. Varlığın soyut ve somut birliğini ve onların bu birliğini sağlayan sonsuz ilim ve bilinci anlamadılar. Bilinçsizlik ifade eden ***“ne”*** edatını kullandılar.

Bu asrımızdaki bilim adamları da müşrikler gibi, sonsuz bir enerjiyi görüyor. Fakat onun içindeki sonsuz bilgiyi (yazılımı) ve iradeyi (sonsuz gelişme ve açılım isteğini) görmüyorlar. Dindarlar ise, benzeri bir eksikliğe girip ***kudret, ilim ve iradenin*** birliğini anlamıyorlar. Hâlbuki Allah'ın kudreti (enerjisi), ilim ve iradeyi içerdiği gibi, iradesi de ilmi ve kudreti içerir. Yani Allah'ın sistemi ve yaratması bütüncül ve mükemmel olduğundan Allah'a kadim Arapçada kâmil ve mükemmel yerine, *hamid ve mahmud* denilmiştir. Osmanlıcada ise kâmil ve mükemmel kelimeleri, *mahmud* ve *hamid* manasında kullanılır. Evet, bugünkü dünyada eğer dinsizler ve dindarlar bütüncüllüğü, hiç olmazsa kudret, ilim ve iradenin bütünlüğünü bilseler, dünya yeni bir çağa girmiş olur: Barış ve selam çağı, kemalat çağı!

Evet, müşriklerin şirk ve putperestliği bir ilkelik ve büyük bir suç ve gerilik olduğu gibi, dindarların ve ehl-i fennin de bu bölücülüğü daha büyük bir suçtur. Ve cehennem gerektirir. Onun için Kur'an ve Risale-i Nur gibi temel tefsir kitapları, tevhid ve birlik üzerinde çokça durmuşlar. Hatta Risale-i Nur, kudret, ilim ve iradenin ispatı için ve birliklerini göstermek için tam 1000 sayfa yer ayırmıştır. Mutasavvıfların kelime olarak varlığın birliği demek olan *vahdetül-vücut tezini* savunmalarının bir sebebi, bu birlik cennetini yaşamak istemeleridir.

Evet, birlik, bütünlük o kadar çok güzel ve sonsuz değerlerdir ki, onları sınırlandırarak bir yokluk yoktur. Ve bu asırda fizik olarak da, din ve ontoloji olarak da anlaşıldı ki; yokluk yoktur. Sonsuz bir varlık vardır. Eski âlimler bu varlığa, zorunlu varlık manasında *vacib'ül-vücud* demişler. Diğer yazılım ve şekillere de *hâdis* ve *mümkün* varlıklar demişler. Bu şekilde dinî değerleri savunmuşlardır. Hâlbuki Kur'an, bu tabirleri hiç kullanmaz. Onda *yokluk*, *hudûs*, *imkân* kelimeleri geçmiyor. Ayrıca bir şey varsa yok olmuyor. Sadece gayb âlemine geçiyor. Ve ayrıca kelamcılar, mümkün bir varlık (dosya veya olay veya şekil) var olduktan sonra *vâcib* oluyor, diyorlar. Evet, eğer bu terminoloji, yerine otursa, dünya bir cennet ve sonsuz bir nimet olur.

Hız. İsa ve ilk Hıristiyanlar, baba-oğul-ruhu'l-kudûs üçlemesini başta Allah'ın sonsuzluğunu tanımlamak için kullandılar. Fakat sonra üç ayrı varlık kategorisi oldu, insanlığın beyni bölündü. Böyle bir yanlışa düşmemek ve kelamcılar gibi teist olmamak için İbn Arabî, bir olan varlığı beş kategoriye bölerken dahi, daima onların birliğini savundu. Fakat panteizmle suçlanıp yargılandı. İşte gelin, dünyanın bu göreceli ters yüzünü de görün ki, en yüksek bilinç ve varlık şekli olan sonsuz birliği savunmak, insanın yargılanmasına sebep olabiliyor. Fakat İbn Arabî, Hallaç gibi *Ene'l-Hak*, demediğinden, karakol ile devleti bir görmediğinden, sadece varlığın birliğini savunduğundan o, Hallaç gibi asılmadı. Sakın bu gibi cümlelerden kafanız karışmasın; çünkü sonsuz manalar üretmek üzere somutlaşan varlık sisteminde bunlar da olmalı ki, sistem tamamlansın, yokluk ve eksikliğe yer kalmassın.

Demek asıl olan devleti, soyutu ve sonsuzluğu bilip yaşamaktır. Fakat yine de bizim gibi sınırlı dosyaların, Onu bilmeleri için okula ve karakola başvurması lazım. Ama orada durmamak gerek. Çünkü sınırlı bir şey sonsuzdan başka bir şeydir. Buradan anlaşılıyor ki; Kur'anın eşyaya *gayrallah* veya *min-dunillah* (Allah'ın dışındakiler) demesi bu manadadır. Evet, ulûhiyet ile ifade edilen o *Sonsuz Güzel'e* ulaşmak için birer nokta tecelli olan, Onun isimlerinde durmamak gerek. Esmâ araçtır, amaç değiller. Yoksa buzağıya tapma döneminde durup kalırız. Evet, *esma* kelimesinin de, buzağı manasına gelen *icl* kelimesinin de sayısal değerleri 103'tür. Demek 103, kimisine göre zirvedir, kimisine göre buzağıdır. Evet, rızık hem nimet tecellisidir, hem de buzağı olabiliyor. İlginçtir ki, *buzağı ile temsil edilen ekonomi ve borsalar* bugün bazıları için birer put ve inek olabiliyor. İsimde kalmak bir nevi putperestlik olduğu için (La ilahe illa...) sözünde sonsuzluğun ifadesi olan Allah ve Hu kelimelerinden başka isimler kullanılmıyor.

Demek birlik, bilinç, sonsuzluk esastır. Buna ulaşmak için ibadet gibi bize sonsuza entegre eden bir makama çıkmamız gerekir. Bu mertebeye *Allah* kelimesi bakar. Ve bu sonsuzluk zirvesine çıkmak için de rahmaniyetin diyalektik yapısından dolayı sıcak fırında (evrensel cehennemde) pişmemiz yani sırat-ı müstakim demek olan sırat köprüsünden geçmemiz gerek. Yani bütün ehadiyet cilvelerini (birey ve birim tecellileri) aşır Onu *Sonsuz Vahid* olarak bilmek gerekir.

Bir Ara İzah:

Rahmaniyet denilen ve Allah'ın somut tecellisi olan varlık sistemi, zıtların işletilmesi ve dengelenmesi ile var olur ve devam eder. Hatta denilebilir ki; yaratmak eşittir dengelemek.. Ve dengeden ibaret olan bu sistem, network ve sibernetik olarak işletiliyor. Demek bu dengeyi koruyanlar; diyalektik, dolayısıyla sıcak bir süreçten geçip sonsuz soyut varlık cennetine ulaşıyorlar. Dengeyi korumayanlar (Rahman'a karşı asi olanlar) dengesizlik demek olan zulüm cehenneminde yanıyorlar. Meryem Suresine yazdığımız tefsire bakabilirsiniz.

İbadet dediğimiz dini düzen ise, adı geçen dengeyi muhafaza etmekten; ve insanı o sonsuz soyut mana alemine entegre etmekten ibarettir. Kelime olarak da bağlanmak ve entegre olmak demektir. Köle, efendisine bağlı olduğu için Arapçada ona **abd** denilmiştir. Abd kelimesinin sayısal değeri 76 ediyor. İsm-i fâil şekli olan **âbid** kelimesinin sayısal değeri 77 ediyor. Bu ise nisbeten özgür ve göreceli bir varlığı olan küçük dosyanın asıl varlık olan büyük dosyaya entegre olmasının sembolüdür.

İşte, *Hepiniz, mutlaka cehenneme uğruyorsunuz. Rahmaniyete isyan edenler orada diz çökmüşler olarak kalır. Muttakiler (dengesizlikten sakınanlar) ise kurtulur. Rahimiyete ve cennete yükselir. Bu hakikat Rabbinin rububiyetinin (geliştirici yaratmasının) bir gereğidir.* (Meryem, 71–72) mealindeki ayetler, bu evrensel süreçteki manaya bakıyor. Demek kim birliği, bütünlüğü, soyut ve somut yasaların dengesini bozarsa o çok sıkıntı çekecektir. Demek bugün dindarların çoğu eğer sıkıntı çekiyorsa bu, onların dağınıklığından, dengesizliğinden ve bölücülüğündendir.

Son Bir Not:

Bazı insanlar, kendilerine vahdetül-vücutçu derler. Bu tabir, eğer varlığın birliği ve manevi gücün etkinliği manasında ise ve bu insanlar, bu gerçekliği eğer kalben hissedip yaşıyorlar ise o güzel bir şeydir. Fakat bazen bu vahdetül-vücut tabiri, panteizm manasında kullanılıyor.. Avrupa, panteizm kavramını sadece maddi olanın ve maddenin birliği manasında kullandığından mesele aşkınlığa, birliğe ve sonsuz soyut gerçeklik dediğimiz mutlak İlahî varlığa gideceğine; kısır manada bir içkinliğe ve daha sonra da materyalizme varır. Ayrıca, bu asrın insanları kendi benliklerini firavun gibi birer tanrı olarak gördüklerinden bunlar, vahdetül-vücutçu olamazlar. Olsa olsa onlar, Pantheoncudurlar. (Bu kelime, içinde birçok put ve heykelin barındığı anıt bina demektir.)

Batıdan bize gelen bu yanlış akım yanında bir de Hindistan'dan gelen ve kendilerine farkındalıkçılar diyen ikinci bir akım daha var. Ben başta bu farkındalık kavramından, insanın kendi özünün ve varlığının sonsuzluğunun farkına varmasını kastettiklerini anlıyordum. Sonra gördüm ki; başta Osho olmak üzere onlar, bu kavramı kendi benliklerinin tanrı olduğunun farkına varmak diye kullanıyorlar. Haliyle insan beni, kendini tanrı görürse, artık her şey ona helal olur. Yani böyle bir algı insanı hakikate değil de; önce ibahiye mezhebine ve anarşizme, sonra da nihilizm ve hedonizme götürür.

Bahaeddin Sağlam